DIN LUCRAREA

PROGRESUL ÎN FOTBAL

Continuăm seria articolelor apărute în cartea „PROGRESUL ÎN FOTBAL", editată la München. Azi are cuvîntul renumitul antrenor al echipei Manchester United, MATT BUSBY. Articolul său se intitulează „Fotbaliștii nu sînt roboți" și tratează despre rolul antrenorului (al managerului — n.r.) în pregătirea și antrenamentul jucătorilor.

FOTBALIȘTII NU SÎNT ROBOȚI

Vorbește MATT BUSBY

„Mulți simpatizanți ai fotbalului înțeleg greșit menirea antrenorului în pregătirea unei echipe. Dacă ei vorbesc despre antrenori, se gîndesc desigur la o tablă neagră, plină de schițe și la antrenamentul propriu-zis, pe teren. În realitate, misiunea antrenorului este mult mai complicată, mai complexă decît elaborarea unor planuri strategice pe... tablă și conducerea unui antrenament simplu pe gazon. **„Marea artă" a unui antrenor constă în descoperirea calităților jucătorilor săi și în capacitatea de a le dezvolta talentul în folosul întregii echipe.**

În Marea Britanie, managerul îndeplinește aceeași funcție pe care o au antrenorii din străinătate, poate cu singura deosebire că are o răspundere mai mare. Managerul trebuie să vadă totul, să „simtă" calitățile jucătorilor, să le dezvolte talentul, să fie un bun pedagog. Unii jucători simt nevoia unei „mîini de fier" care să-i conducă, alții mai sensibili, reacționează bine la o conducere mai blîndă. Ei bine, antrenorul este cel ce trebuie să cunoască jucătorii și să se adapteze caracterului lor. Antrenorul trebuie să fie ca un părinte, în toate problemele jucătorilor, să știe să-i respecte pe „elevi" și să se facă totodată respectat de aceștia. Managerul este singurul responsabil asupra sistemului de joc folosit de echipa sa. SISTEMUL TREBUIE SUBORDONAT CALITĂȚILOR JUCĂTORILOR, FĂRĂ CA EL SĂ DESFIINȚEZE PERSONALITATEA, INVENTIVITATEA, FANTEZIA JUCĂTORILOR.

OCHIUL ANTRENORULUI

Mă miră că mulți jucători tineri, care au trecut din cea mai fragedă vîrstă prin diferite echipe școlare sau de juniori nu-și cunosc misiunea în echipă. Vinovați sînt, desigur managerii (antrenorii), care nu știu să cultive, să observe predilecțiile elevilor tineri. Se știe că visul fiecărui copil este să devină înaintaș central pentru a înscrie goluri, deși — în realitate — el are aptitudini excelente pentru postul de fundaș central, de exemplu! Un caz tipic l-a constituit în 1965 fundașul **Brenan,** de la Manchester United. Venise la noi pentru postul de inter. La început l-am utilizat în acest post, apoi ca extremă stîngă, dar nici aici n-a dat randamentul scontat. Întîmplarea a făcut să-l „improvizez" la un meci în postul de fundaș. Și băiatul a făcut o partidă excepțională, arătînd o mare clarviziune, multă îndemînare și viteză.

De aici o primă concluzie. Dacă un antrenor va face dintr-un înaintaș, fundaș sau mijlocaș, nu va risca nimic. Totul depinde de „ochi" și de inspirație.

Cînd tînărul **George Best** venise din Irlanda de Nord tot cu o excelentă carte de vizită de inter, i-am dat „botezul focului" în postul de extremă. Cum m-am orientat? Mi-am dat imediat seama că Best nu are un fizic adecvat (robustețe) pentru postul de inter sau mijlocaș. Și, în scurt timp, Best a fost considerat un demn urmaș al lui Tom Finney sau Stan Matthews, fiind selecționat în echipa națională a Angliei.

TEMPERAMENTUL...

...este un alt factor important în formarea unui fotbalist. Mă scuzați, dar și în această direcție voi da exemplul lui **Best.** N-am văzut niciînd, în cei peste 20 de ani din cariera mea de manager, un jucător atît de calm înainte de meci, oricît de important ar fi, ca Best. Dacă-l întrebi înainte de joc cum se simte, el răspunde invariabil: **„Foarte bine".** Mirați, colegii îl întreabă: **George, tu nu ai trac?,** la care Best răspunde liniștit: **„Fotbalul este un joc, totuși!"**

Un asemenea temperament este firește un **dar al naturii.** Cu asemenea oameni calmi, care apoi pe teren se dezlănțuie, antrenorul știe că meciul e pe jumătate cîștigat. Oricît s-ar strădui un antrenor să schimbe temperamentul unui jucător, el nu va reuși acest lucru. N-aș vrea să dau nume, dar am întîlnit jucători talentați care din cauza fie a „nervilor", fie a atmosferei de pe stadion, și-au pierdut capul în partidele decisive.

PSIHOLOGIA ȘI UNELE METODE DE „GRĂDINIȚĂ"

Dacă rolul managerului în ce privește schimbarea temperamentului jucătorilor este redus la zero, din punct de vedere psihologic, totuși folosind metode simple — aș putea spune de „grădiniță" — influența sa este covîrșitoare. Rolul educativ-psihologic este deosebit de important, în special atunci cînd echipa merge prost. Dacă formația intră într-o pasă neagră, rolul managerului în ce privește insuflarea încrederii jucătorilor, a calmului, este de primă importanță. Nu este, desigur, ușor ca în asemenea împrejurări să transformi cabina jucătorilor într-un cadru psihologic plăcut. Dojana, criticarea elevilor în aceste condiții, nu este indicată, deoarece astfel jucătorii își pierd încrederea în forțele lor. Cu mult tact, managerul va trebui să-i încurajeze, să le spună clar că insuccesele de pînă atunci au fost întîmplătoare, că are deplină încredere în valoarea formației. Ba, mai mult, el poate spune că în cazul unui insucces, nu se prăbușește lumea! De multe ori, cînd echipa mea a fost „la pămînt", în pauză am continuat să încurajez jucătorii, să-mi maschez supărarea. În alte împrejurări, le spuneam că meciul de sîmbătă trebuie așteptat cu încredere, nu cu teamă, ca pe un vis necurat! Și, pentru a îmbărbăta echipa, le-am spus că succesul depinde de începutul bun al jocului. Se va marca un gol în primele minute — totul este cîștigat. În concluzie, O ECHIPĂ CARE SE AFLĂ ÎN IMPAS, NU TREBUIE BĂTUTĂ CU... CIOCANUL!"

Îmi aduc aminte că în campionatul 1962—63, echipa mea, **Manchester United,** se zbătea pentru evitarea retrogradării. Într-un meci important am pierdut cu 4—3 jocul cu Leicester. După meci, **Denis Law** mi-a spus că e bolnav, motiv pentru care deocamdată nu-și mai asumă nici o răspundere. I-am spus ca pe viitor să joace la fel de bine ca și în meciul de azi. Mulți m-au crezut nebun, dar aceste cuvinte au avut un mare efect mobilizator în rîndul jucătorilor. Am evitat retrogradarea, am cîștigat „Cupa Angliei", iar în anul următor am ocupat locul al doilea în campionat.

Dar, disciplina trebuie să existe permanent în rîndul echipei. Pe **„Old Traford"** (n.r. **stadionul echipei Manchester United)** noi avem cîteva reguli de disciplină devenite tradiționale, care nu se pot călca în picioare. Între jucători există relații de prietenie, respect reciproc. Deci, o manieră de comportare civilizată. **M-am străduit întotdeauna să mă port în așa fel cu jucătorii, precum mi-a plăcut să se poarte managerul cu mine pe cînd eram fotbalist.**

O PROMOVARE NU PREA RAPIDĂ, DAR NICI PREA LENTĂ

Am spus mai sus cît de important este faptul ca managerul să se priceapă să stimuleze jucătorul, să-l folosească în postul cel mai potrivit. Să ne gîndim că un jucător tînăr este preocupat de afirmarea sa, vrînd să treacă într-un timp cît mai scurt din echipa de juniori, la tineret și apoi în cea de seniori. Un succes prematur este primejdios. Jucătorul prea tînăr, insuficient format pentru a se întrece cu „seniorii", poate da la început randament, dar apoi se va „plafona" repede. Iată de ce după primele încercări cu un asemenea jucător, indiferent de randamentul său, e bine să-i recomandăm o pauză sau să-l trecem în echipa de rezerve. În acest timp, jucătorul nostru tînăr se va „roda", se va maturiza și revenirea sa în prima echipă va fi desigur mai prodigioasă. **Promovarea trebuie făcută cu grijă: nici prea rapid, dar nici prea lent.**

În 1948, cînd Manchester United a cîștigat „Cupa Angliei", aveam o echipă tînără iar patru ani mai tîrziu am schimbat dintr-o dată 4 jucători, deși numai unul trebuia înlocuit. Am considerat însă că unul tînăr se va acomoda mai greu cu ceilalți „seniori" și de aceea am hotărît să aduc deodată 4 tineri, să fie în acest fel un amestec de grupe de vîrste. **„Amestecul de vîrstă" este o formă utilă în alcătuirea echipei.**

Cîteva sfaturi pentru manageri:

1. **Tinerii jucători trebuie sfătuiți; dacă au defecte, să le corectăm cu răbdare.**

2. **Nici un antrenor să nu încerce schimbarea stilului jucătorului, pentru că, de regulă, stilul** SE STRICĂ MAI MULT DECÎT SE CORECTEAZĂ.

3. JUCĂTORII NU SÎNT ROBOȚI. **Fiecare are personalitatea sa, caracteristicile sale.**

Desigur, idealul este să ai într-o echipă cît mai multe talente. Dar acest lucru este rareori posibil. Ce te faci atunci? **Să nu uităm că într-o echipă e loc și pentru jucători muncitori, care pot suplini de multe ori cu maximum de randament, unele talente.** Ar fi ideal, de pildă, să ai într-o formație jucători „buni la toate". Dar sînt necesari cel puțin doi, dintre care unul să aibă rolul de dirijor în apărare și altul de dirijor în atac, așa cum au fost **Blanchflower** și, respectiv, **Mackay.**

Iată deci că rolul managerului este cu mult mai complex decît să deseneze scheme pe tablă. **Poate nu întotdeauna o echipă bine condusă dă randament maxim, dar cu siguranță că o formație prost condusă are și o comportare proastă.**

(După „SPORT ZÜRICH")

DACĂ N-AI CONDUCĂTOR DE JOC CAUTĂ-L, FORMEAZĂ-L!...

„Nu fac dovada unui exagerat optimism cînd afirm că experiența de întinerire a echipei noastre a reușit aproape în totalitate. Dar, la fiecare meci mare, îmi dau seama că noii formații îi lipsește conducătorul de joc. Filtrul care să dea energiei, forței de joc, sclipirilor tehnice, cea mai bună continuare a acțiunii în fiecare moment de joc — direct sau indirect — se numea înainte Di Stefano. Acum, pe acest post titular este un mare semn de întrebare, chiar dacă tricoul este îmbrăcat de unul sau de altul dintre talentele noului lot. Să-l descopăr — dintre ai noștri sau de aiurea — și să-l formez pe noul conducător de joc, iată marea și, sincer să fiu, singura mea problemă... „Declarația aceasta, *Munoz* — energicul și curajosul antrenor al *Realului* — n-a făcut-o numai sub impresia înfrîngerii suferite de la *Inter* ci conchizînd — în cadrul unei reuniuni a antrenorilor spanioli — asupra sezonului actual al echipei pe care o conduce.

Munoz n-a făcut decît să repete un mare și mereu verificat adevăr: *echipa care nu dispune de o „busolă" în teren, rătăcește — asemenea vaselor lipsite de prețiosul instrument de orientare — de la un minut la altul al jocului.* Spectatorii observă — nu o dată — asemenea formații care lasă întîmplării, hazardului, grija orientării acțiunilor lor, așteptînd o posibilă greșeală a adversarului; aceasta poate veni dar — mai curînd — nu apare nici după sute de minute de așteptare. Trecînd cu privirea peste lista marilor performere — naționale sau de club — ale fotbalului, descoperi foarte repede în formațiile lor, aceste personalități creatoare — jucători de un rafinament tehnic superior și cu o capacitate de a-și duce coechipierii acolo unde breșa adversarului pare neobservabilă pentru alții, demnă de un radar — care au fost la originea succesului CONSTRUCTIV al echipelor lor, indiferent dacă (și de regulă era așa) MATERIALIZAREA victoriei revenea altora. *Uruguayul* avea, în 1930, perechea infailibilă compusă din *Scarone* și *Cea*; *Italia* culegea prin titlurile mondiale din 1934 și fructul unei perfecte colaborări a perechii de interi — dirijori ai formației — *Meazza* și *Ferrari*; neașteptata dar meritată izbîndă a *Uruguayului*, în 1950, purta semnătura unui regizor de o inteligență a jocului și finețe a tehnicii rar egalabile, *Schiaffino*; în echipele finaliste ale ediției 1954 — *R.F.G.* și *Ungaria* — întîlneau doi reputați conducători de joc, *Fritz Walter* și, respectiv, *Hidegkuti*; vine apoi *Brazilia*, cu victoriile ei din 1958 și 1962, lucrate poate de cel mai dotat dintre conducătorii de joc din ultimele decenii. *Didi*, și mai mult pus în lumină de sistemul adoptat de oamenii lui *Feola* și *Aimoré Moreira*; în sfîrșit, pentru a încheia micul capitol al dirijorilor de la C.M., să-i numim și pe „cei doi" din 1966, *Bobby Charlton* (Anglia) și *Beckenbauer* (R.F.G.) fără de care, este sigur, succesiunea victoriilor echipelor lor n-ar fi fost posibilă.

Echipele de club care domină actuala perioadă — și vom numi dintre ele doar pe *Internazionale* și *Penarol* — dispun, de asemenea, de regizori consacrați și dotați: *Corso* și *Suarez* în unsprezecele din Milano, *Rocha* în acela din *Montevideo*. Și dovezi în sprijinul afirmației că performantele unei echipe sînt direct proporționale cu valoarea conducătorului de joc mai putem da, sute.

Să trecem și la echipele noastre. Dispun toate de elemente corespunzătoare? Răspunsul nu este, din nefericire, total afirmativ. În rîndul echipelor care au cîștigat titulari la nivelul acestui post pretențios noi vom cita pe: *Steaua* unde *Constantin* — cu toate dificultățile aduse de o activitate îndelungată — rămîne, după părerea noastră un bun cunoscător al artei dispeceratului; la *Rapid, Dumitriu II*, singurul jucător dotat pentru misiunea de conducător de joc, pare a fi cîștigat în maturitate, în seriozitate, în înțelegerea că un asemenea post pretinde, adesori, și obligația de realizator; *Dinamo București* a funcționat cu jumătăți de măsură, situație forțată de absențele destul de îndelungate ale lui *Nunweiller VI*, cel mai capabil — prin virtuozitatea tehnică și capacitatea de acoperire a terenului — să devină dirijor al formației. *Dobrin*, „uns" ca regizor și în echipa națională, emite — firește — aceleași veleități și în echipa de club dar — spre a deveni util la indicele valorii sale individuale, atît în-un loc cît și în celălalt — se impune ca tînărul piteștean să ajungă o dată la stăpînirea capacității fizice pentru un meci întreg; echipe care dispun de conducători de joc de primul pluton ar mai fi *Progresul* — cu Mateianu — și *Steagul roșu* — cu *Năftănăilă*; la *Petrolul*, începe să și-l asume tot mai mult — prin acumularea experienței — *Dridea I*, care poate încheia, cu bune calificative, o carieră apreciată de realizator și în postura de creator; *C.S.M.S. Iași* dispune de un util coordonator — *Ștefănescu* — care nu poate fi însă judecat după foarte neregulatele sale prezențe în actualul campionat; *Jiul* a încercat și — după cîte constatăm — a renunțat la *Libardi* dirijor din linia de mijloc; *Politehnica, U.T.A., Universitatea Cluj* pot anunța ca... vacante titlurile de conducători de joc, în vreme ce *Universitatea Craiova* ar putea realiza din *Adrian Popescu* regizorul ce-i lipsește. În fine *Farul* contează pe anii de prezență în prima categorie a cuplului *Manolache—Koska* spre a rezolva cît de cît problema conducătorului de joc, soluție încă de ordinul provizoratului.

Turul de orizont — încluzînd întregul paragraf precedent — ilustrează că mai puțin de jumătate din echipele noastre dispun de conducători de joc în adevăratul sens al obligațiilor impuse de fotbalul actual și, mai ales, de pretențiile ridicate, pe de o parte de succesul în campionat și, pe de alta, de aparițiile la nivelul confruntărilor internaționale renumite. *De aici obligația, care ar trebui să se traducă prin neîntreruptă muncă, a antrenorilor de a căuta jucători înzestrați pentru asemenea posturi și, apoi, de a insista — curajos și cu răbdare — ca acești aleși ai lor să cîștige experiență și, prin ea, deplina stăpînire a extrem de dificilului rol de conducător de joc.*

EF. IONESCU

MATEIANU. Nu numai conducător de joc ci și animator al echipei sale

PUNCTE DE VEDERE